

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No 1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdulkarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLİYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSİYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiқ o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSİYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLİYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGİYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGİYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	
INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	303
Tashmuxeimova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIYASI VA INTEGRATSIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LAHNING MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLIHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	

QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJIRIBASI)

O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

“Buxgalteriya va moliya” kafedrası o'qituvchisi

ORCID: 0009-0001-9876-3780

Annotatsiya. Ushbu maqolada Rossiya Federatsiyasidagi qurilish korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruv tizimining o'ziga xos xususiyatlari ilmiy jihatdan tahlil etiladi. Qurilish sohasining makroiqtisodiy beqarorlik sharoitlariga sezgirligi ochib berilib, uning rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi tashqi va ichki omillar kompleks tarzda ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda moliyaviy barqarorlikni ta'minlash masalalari hamda risklarni samarali boshqarish mexanizmlariga alohida e'tibor qaratilgan. Shuningdek, davlat tomonidan tartibga solish instrumentlarining roli va ahamiyati tahlil qilinadi. Rossiya tajribasining ijobiy jihatlari bilan bir qatorda, uni takomillashtirish imkoniyatlari ham asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari ilmiy jihatdan asoslangan bo'lib, amaliy qo'llash uchun muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: inqirozga qarshi boshqaruv, qurilish korxonalari, iqtisodiy beqarorlik, moliyaviy barqarorlik, risklarni boshqarish, davlat tomonidan tartibga solish, Rossiya tajribasi, strategik boshqaruv.

Abstract. This article provides a scientific analysis of the specific features of anti-crisis management in construction enterprises of the Russian Federation. The sensitivity of the construction sector to macroeconomic instability is examined, along with a comprehensive assessment of external and internal factors influencing its development. Particular attention is paid to ensuring financial sustainability and improving risk management mechanisms. The role and effectiveness of government regulation instruments in supporting the stable operation of construction companies are analyzed. Alongside the positive aspects of Russian experience, potential directions for its further improvement are substantiated. The research findings are scientifically grounded and possess significant practical relevance.

Key words: anti-crisis management, construction enterprises, economic instability, financial sustainability, risk management, government regulation, Russian experience, strategic management.

Аннотация. В статье проводится научный анализ особенностей системы антикризисного управления на строительных предприятиях Российской Федерации. Раскрывается высокая чувствительность строительной отрасли к условиям макроэкономической нестабильности, а также комплексно рассматриваются внутренние и внешние факторы, влияющие на её развитие. Особое внимание уделяется вопросам обеспечения финансовой устойчивости и эффективного управления рисками. Проанализированы механизмы государственного регулирования и их роль в поддержании устойчивого функционирования строительных организаций. Наряду с положительными аспектами российского опыта обоснованы направления его дальнейшего совершенствования. Полученные результаты имеют научную новизну и практическую значимость.

Ключевые слова: антикризисное управление, строительные предприятия, экономическая нестабильность, финансовая устойчивость, управление рисками, государственное регулирование, российский опыт, стратегическое управление.

KIRISH

Xalqaro savdo munosabatlaridagi cheklovlar, energiya bozorlarida yuz berayotgan tebranishlar hamda moliyaviy bozorlarning o'zgaruvchanligi ishlab chiqarish va investitsion faollik darajasiga bevosita ta'sir etmoqda. Ushbu sharoitda qurilish sektori boshqa tarmoqlarga nisbatan moliyaviy va operatsion xavflarga nisbatan sezgiriligi bilan ajralib turadi hamda bu sohada faoliyat yurituvchi korxonalar iqtisodiy bosimlarga tezroq moslashish zaruratiga duch kelmoqda¹.

Qurilish investitsiyalarining uzoq muddatli xususiyatga ega ekani, kapital xarajatlar hajmining yuqoriligi hamda kredit resurslariga bo'lgan ehtiyojning kattaligi mazkur sohani iqtisodiy beqarorlik davrlarida alohida e'tibor talab qiladigan muhim tarmoqlardan biriga aylantiradi. Shu bois qurilish sektori iqtisodiy sikllarning salbiy bosqichlariga tezroq ta'sirlanadigan sohalardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Rossiya Federatsiyasida qurilish sohasi milliy iqtisodiyotda muhim o'rin tutadi. Rasmiy statistik ma'lumotlarga ko'ra, ushbu tarmoq mamlakat yalpi ichki mahsulotida salmoqli ulushga ega bo'lib, infratuzilma loyihalari, uy-joy qurilishi, transport va sanoat obyektlarini barpo etish orqali iqtisodiy faollikni qo'llab-quvvatlaydi². So'nggi statistik hisobotlar qurilish sektoriga yo'naltirilgan investitsiyalar hajmi va ularning yalpi investitsiyalar tarkibidagi ulushi iqtisodiy o'sish sur'atlaridagi sekinlashuv bilan bog'liq muayyan zaifliklar mavjudligini ko'rsatadi, bu esa mazkur sohada boshqaruv yondashuvlarini takomillashtirish zaruratini yanada oshiradi³.

2025–2026-yillar davomida Rossiya qurilish sektori iqtisodiy bosim sharoitida faoliyat yuritmoqda. Ushbu davrda global va milliy miqyosdagi iqtisodiy jarayonlar, inflyatsiya darajasining yuqoriligi hamda kredit bozorlaridagi cheklovlar qurilish korxonalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash masalasini dolzarb holga keltirmoqda⁴. Moliyaviy cheklovlar, resurslar bilan ta'minlashdagi murakkabliklar, mehnat bozori omillari hamda ta'minot zanjirlarida yuzaga kelayotgan uzilishlar korxonalar xarajatlarning oshishiga olib kelib, ularning operatsion faoliyatini yanada puxta rejalashtirishni talab etmoqda.

Amaliy tajriba shuni ko'rsatadiki, ayrim qurilish korxonalarida qo'llanilayotgan an'anaviy boshqaruv tizimlari inqirozli sharoitlarda yetarlicha moslashuvchanlikni ta'minlay olmaydi. Natijada moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligi pasayishi, loyiha muddatlarining cho'zilishi va raqobatbardoshlik darajasining susayishi ehtimoli ortadi⁵. Shu munosabat bilan inqirozga qarshi boshqaruv tizimlarini chuqur o'rganish, ularni zamonaviy iqtisodiy sharoitlarga moslashtirish va takomillashtirish ilmiy-amaliy jihatdan muhim vazifaga aylanmoqda.

Rossiya hukumatining qurilish sektorini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan institutsional choralari mazkur jarayonda muhim ahamiyat kasb etadi. Milliy iqtisodiy siyosat doirasida moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash, korxonalarni likvidlik bilan ta'minlash, soliq imtiyozlarini qo'llash hamda davlat buyurtmalari tizimini rivojlantirish orqali sohani qo'llab-quvvatlash mexanizmlari joriy etilmoqda⁶. Shu bilan birga, ushbu mexanizmlarning samaradorligini oshirish, ularning amaliy natijalarini baholash va korxonalar faoliyatiga ta'sirini yanada kuchaytirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borish zarurati saqlanib qolmoqda.

Mazkur tadqiqotning obyekti Rossiya Federatsiyasida faoliyat yuritayotgan qurilish korxonalarida shakllangan inqirozga qarshi boshqaruv tizimidir. Ushbu tizim korxonalarning tashqi va ichki muhit omillariga moslashuvchanligini ta'minlash, moliyaviy barqarorlikni saqlash hamda operatsion samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Tadqiqotning predmeti esa inqiroz sharoitlarida qurilish korxonalarining boshqaruv jarayonlarida yuzaga keladigan tashkiliy, moliyaviy va strategik munosabatlar hamda ularni samarali boshqarish usullaridan iborat.

Tadqiqotning asosiy maqsadi Rossiya qurilish korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruvning o'ziga xos jihatlarini aniqlash va mazkur boshqaruv tizimining samaradorligini kompleks baholashdan iborat bo'lib, ushbu maqsadga erishish jarayonida qurilish sohasida inqirozga qarshi boshqaruvning nazariy asoslari tahlil qilinadi, inqirozning tashqi va ichki omillari aniqlanadi, amalda qo'llanilayotgan boshqaruv mexanizmlari o'rganiladi, Rossiya tajribasining kuchli va takomillashtirish mumkin bo'lgan jihatlarini baholanadi hamda inqiroz boshqaruvi samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqiladi.

Mazkur tadqiqot natijalari qurilish sohasida boshqaruv samaradorligini oshirish, moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash va inqirozli vaziyatlarning salbiy oqibatlarini kamaytirishga xizmat qiluvchi muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

1 World Economic Forum — Construction industry risk exposure in economic crises; global volatility impact (2024). Global Risks Report 2024 (World Economic Forum) — PDF mavjud: [Global Risks Report 2024 — World Economic Forum](#).

2 Rosstat — Russian Federal State Statistics on Construction Sector's GDP Share (2025). Rosstat rasmiy statistikasi (qisqa hujjat): [СТРОИТЕЛЬСТВО — Rosstat 2025](#).

3 Rossiya iqtisodiy tahlil yilligi — Investitsiyalar va qurilish sektori statistikasi (2025). Elektron manba: Rosstat 2025 qurilish bajarilgan ishlar statistikasi: [Rosstat: объем строительных работ за январь-февраль 2025](#).

4 Bank of Russia Reports — Economic forecast and construction credit conditions (2025).

5 Ilmiy maqola: "Crisis Management in Construction Firms" — operational risks and management responses (2024).

6 Rossiya hukumatining rasmiy hujjatlari — Support mechanisms for construction sector (2025).

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Inqirozga qarshi boshqaruv masalalari so'nggi o'n yilliklar davomida iqtisodiy fanlarda muhim tadqiqot yo'nalishlaridan biriga aylangan bo'lib, iqtisodiy beqarorlik, moliyaviy inqirozlar hamda investitsiya muhitining o'zgaruvchanligi sharoitida korxonalar faoliyatini barqarorlashtirish masalalari ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng o'rganib kelinmoqda. Shu bilan birga, qurilish sohasining loyihaviy xarakteri, yuqori kapitallashuv darajasi va institutsional bog'liqligi sababli ushbu tarmoqda inqirozga qarshi boshqaruv masalalari alohida, chuqurlashtirilgan ilmiy yondashuvni talab etadi.

Xorijiy ilmiy adabiyotlarda inqirozga qarshi boshqaruv masalalari asosan strategik, moliyaviy va institutsional yondashuvlar doirasida tahlil qilinadi. Xususan, Altman va Hotchkiss tomonidan ishlab chiqilgan moliyaviy inqirozning dastlabki belgilarini aniqlash hamda bankrotlik xavfini baholash metodologiyalari inqirozga qarshi boshqaruvning moliyaviy diagnostika bosqichi uchun muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi⁷. Ushbu yondashuvlar korxonalarning moliyaviy holatini baholashda keng qo'llanilsa-da, ular asosan umumiy sanoat korxonalariga yo'naltirilgan bo'lib, qurilish sohasiga xos loyiha asosidagi faoliyatni yetarli darajada hisobga olmaydi.

Rossiya ilmiy maktabida inqirozga qarshi boshqaruv masalalari nisbatan chuqurroq va amaliy yo'nalishda tadqiq etilgan. Jumladan, Blank tomonidan ishlab chiqilgan moliyaviy sog'lomlashtirish konsepsiyasi korxonalarda likvidlikni tiklash, qarz yukini optimallashtirish va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashga qaratilgan bo'lib, u qurilish korxonalari faoliyati uchun ham muhim ahamiyatga ega⁸. Biroq mazkur yondashuv asosan qisqa muddatli moliyaviy choralarni qamrab olib, strategik moslashuv va uzoq muddatli rivojlanish masalalariga yetarli darajada e'tibor qaratmaydi.

Startsev va Shkarupeta tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda Rossiya qurilish sektorida inqirozga qarshi strategik boshqaruv masalalari yoritilib, sanksiyalar bosimi, resurslar cheklanishi hamda davlat siyosatidagi o'zgarishlar sharoitida qurilish korxonalarning moslashuv strategiyalari tahlil qilingan⁹. Ushbu tadqiqotlarning afzalligi shundaki, mualliflar inqirozni faqat moliyaviy muammo sifatida emas, balki tizimli iqtisodiy jarayon sifatida ko'rib chiqadi. Shu bilan birga, mazkur ishlarda alohida korxonalar darajasidagi boshqaruv mexanizmlarini amaliy jihatdan chuqur tahlil qilish imkoniyatlari cheklangan.

Yevropa va Osiyo tadqiqotchilarining ilmiy ishlari qurilish sohasida risklarni boshqarish masalalariga alohida e'tibor qaratilishi bilan ajralib turadi. Masalan, Loosemore va Hughes qurilish loyihalarida risklarni aniqlash hamda ularni boshqarishning tashkiliy mexanizmlarini tahlil qilgan bo'lib, ularning tadqiqotlarida inqirozga qarshi boshqaruv asosan loyihaviy risklar bilan bog'liq holda yoritilgan¹⁰. Biroq ushbu yondashuvlarda makroiqtisodiy omillarning qurilish korxonalari faoliyatiga ta'siri cheklangan darajada yoritilgan.

So'nggi yillarda chop etilgan qator ilmiy tadqiqotlarda qurilish korxonalarning davlat bilan o'zaro munosabatlariga alohida urg'u berilmoqda. Xususan, Russian Economic Review hamda Journal of Construction Economics nashrlarida e'lon qilingan maqolalarda davlat buyurtmalari, subsidiyalar va soliq imtiyozlarining inqirozga qarshi boshqaruvdagi o'rni tahlil qilingan¹¹. Ushbu ishlar qurilish sektorining institutsional xususiyatlarini ochib bersa-da, ular asosan makroiqtisodiy darajada olib borilgan tadqiqotlar bilan cheklanadi.

O'zbekiston olimlarining tadqiqotlarida inqirozga qarshi boshqaruv masalalari asosan sanoat va ishlab chiqarish korxonalari misolida o'rganilgan. Jumladan, Dadaboyev va Kamolov tomonidan olib borilgan izlanishlarda strategik boshqaruv jarayonida inqirozga qarshi mexanizmlarning roli tahlil qilinib, risklarni baholash va strategik rejalashtirishga alohida e'tibor qaratilgan¹². Ushbu tadqiqotlar nazariy jihatdan puxta bo'lsa-da, qurilish sohasining loyihaviy va institutsional xususiyatlari yetarli darajada qamrab olinmagan.

Umarovning ilmiy ishlarida esa raqobat kuchaygan sharoitda inqirozga qarshi boshqaruvning tashkiliy jihatlarini tahlil qilinib, boshqaruv tizimining moslashuvchanligini oshirish, ichki resurslardan samarali foydalanish va menejment sifatini yuksaltirish zarurligi asoslab berilgan¹³. Ushbu yondashuv qurilish korxonalari uchun ham dolzarb bo'lib, uni qo'llash imkoniyatlari mavjud bo'lsa-da, unda tarmoqning makroiqtisodiy xatarlariga nisbatan kamroq e'tibor qaratilgan.

Shuningdek, O'zbekiston ilmiy jurnallarida chop etilgan qator maqolalarda inqirozga qarshi boshqaruv masalalari iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, investitsiyalarni jalb etish va moliyaviy xavflarni kamaytirish nuqtayi

7 Altman E., Hotchkiss E. Corporate Financial Distress and Bankruptcy. — Wiley, 2023. [Corporate Financial Distress and Bankruptcy \(Wiley\)](#).

8 Бланк И.А. Антикризисное финансовое управление предприятием. — Киев, 2023.

9 Startsev V.A., Shkarupeta E.V. Strategic crisis management of the construction sector under sanctions pressure. — 2025. [Strategic anticrisis management of the construction sector \(DOI\)](#).

10 Loosemore M., Hughes W. Risk Management in Construction Projects. — Routledge, 2024.

11 Journal of Construction Economics and Management. Crisis management in construction sector. — 2024–2025.

12 Dadaboyev T., Kamolov F. Korxonada inqirozga qarshi boshqarish strategiyasi. — 2025.

13 Umarova X.D. Korxonalarda inqirozga qarshi boshqaruvning tashkiliy jihatlarini. — 2024.

nazaridan yoritilgan¹⁴. Biroq ushbu tadqiqotlarda Rossiya qurilish sektoriga xos bo'lgan institutsional va siyosiy omillar chuqur tahlil qilinmagan.

Yuqoridagi ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, xorijiy va mahalliy tadqiqotlarda inqirozga qarshi boshqaruv masalalari keng yoritilgan bo'lsa-da, ularning aksariyati umumiy sanoat korxonalariga yo'naltirilgan, qurilish sohasining loyiha asosidagi faoliyatini yetarli darajada hisobga olmaydi hamda zamonaviy iqtisodiy sharoitlar, jumladan 2025–2026-yillardagi global va mintaqaviy jarayonlarni kompleks tarzda qamrab olmaydi. Shu bois mazkur yo'nalishda chuqurlashtirilgan va tarmoqqa ixtisoslashgan ilmiy tadqiqotlarni amalga oshirish dolzarb ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

Muallif tomonidan ilgari surilayotgan masalaning o'ziga xosligi shundan iboratki, mazkur tadqiqot Rossiya qurilish korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruvni moliyaviy, strategik va institutsional omillarni uyg'unlashtirgan holda kompleks tarzda tahlil qiladi. Tadqiqotda 2025–2026-yillardagi real iqtisodiy sharoitlar, jumladan kredit bozorining torayishi, inflyatsiya bosimi hamda davlat tomonidan amalga oshirilayotgan tartibga solish mexanizmlarining ta'siri chuqur hisobga olingan. Ushbu yondashuv mavjud ilmiy adabiyotlardan farqli ravishda inqirozga qarshi boshqaruvni faqat qisqa muddatli muammolarni bartaraf etish vositasi sifatida emas, balki qurilish korxonalarining uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlovchi strategik boshqaruv modeli sifatida talqin etadi¹⁵.

Rossiya Federatsiyasida qurilish sektori milliy iqtisodiyotning muhim makrosanoat tarmoqlaridan biri bo'lib, uning faoliyati iqtisodiy o'sish, investitsion jarayonlar va mulk infratuzilmasini rivojlantirish bilan uzviy bog'liq bo'lgan murakkab tizimli jarayonlarni o'z ichiga oladi. Qurilish sohasining institutsional va iqtisodiy xususiyatlarini chuqur anglash uchun uning iqtisodiyotdagi roli, mehnat bozori bilan aloqadorligi, moliyaviy barqarorligi hamda davlat tartibga solish mexanizmlarining ta'siri kabi omillarni kompleks tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Qurilish sektori Rossiya iqtisodiyotida strategik ahamiyatga ega bo'lib, u nafaqat infratuzilma, uy-joy va sanoat obyektlarini barpo etishda, balki yalpi ichki mahsulot (YalM) hajmini shakllantirishda ham sezilarli ulushga ega. Xususan, 2018-yilda qurilish sektori bandlik darajasi va ishlab chiqarilgan mahsulot hajmi bo'yicha muhim makroiqtisodiy ko'rsatkich sifatida qayd etilgan bo'lib, bu holat uning ijtimoiy-iqtisodiy tizimdagi muhim o'rnini tasdiqlaydi¹⁶. Vaqt o'tishi bilan qurilish ishlarining umumiy iqtisodiyotdagi ulushi turli makroiqtisodiy omillar ta'sirida shakllanib, investitsion faollik va iqtisodiy sikllar bilan chambarchas bog'liq holda rivojlanmoqda.

Rasmiy statistik ma'lumotlarga ko'ra, Rossiyada qurilish sohasida o'sish va pasayish bosqichlari kuzatilgan bo'lsa-da, 2024-yilda qariyb 170,8 mln m² hajmda uy-joy va sanoat binolari qurilishi amalga oshirilgan. Shu bilan birga, mazkur tarmoq mehnat bozorida ham muhim rol o'ynab, ishchi kuchining sezilarli qismini band etib kelmoqda¹⁷. Qurilish sohasida faoliyat yurituvchi tashkilotlar soni hamda ularning moliyaviy holati umumiy iqtisodiy muhit, investitsiya siyosati va ijtimoiy rivojlanish strategiyalariga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Rossiya qurilish bozorining institutsional tuzilmasi murakkab va ko'p qatlamli bo'lib, u davlat siyosati, normativ-huquqiy tartibga solish, moliyaviy mexanizmlar hamda investitsiya muhitining o'zaro uyg'unligiga asoslanadi. Qurilish sektorida faoliyat yurituvchi subyektlar, jumladan ishlab chiqaruvchi korxonalar, pudratchilar va davlat buyurtmachilari qat'iy me'yoriy talablar va huquqiy hujjatlarga amal qilishlari talab etiladi. Investitsion loyihalarni amalga oshirish jarayonida institutsional mexanizmlar muhim ahamiyat kasb etib, moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligi va tashqi muhitga moslashuvchanlik darajasi loyihalarning muvaffaqiyatli bajarilishiga xizmat qiladi¹⁸.

Rossiya investitsiya muhitining o'ziga xos jihatlari, jumladan soliq tizimi, kredit bozorining strukturasi hamda davlat tomonidan qo'yiladigan loyiha talablarining yuqori darajada bo'lishi, qurilish korxonalarida samarali boshqaruv mexanizmlarini joriy etishni taqozo etadi. Investitsion faoliyatda mavjud bo'lgan tavakkalchiliklar va institutsional cheklovlar tegishli boshqaruv yondashuvlari orqali yumshatilishi mumkin bo'lib, bu holat barqaror rivojlanishni ta'minlashda muhim omil sifatida namoyon bo'ladi¹⁹.

Qurilish sektori iqtisodiy barqarorlik va investitsiyalar bilan bevosita bog'liq bo'lib, u milliy iqtisodiyotdagi o'sish sur'atlariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. So'nggi yillarda bozor hajmining izchil kengayishi kuzatilgan bo'lsa-da, 2025–2026-yillarga kelib o'sish sur'atlarining nisbatan muvozanatlashuvi kuzatilmoqda. Xalqaro tahlil kompaniyalari ma'lumotlariga ko'ra, Rossiya qurilish bozorining hajmi 2025-yilda taxminan 184,43 mlrd AQSh dollari miqdorida baholanib, 2030-yilga kelib ushbu ko'rsatkich 214,71 mlrd AQSh dollarigacha yetishi kutilmoqda. Ushbu o'sish taxminan 3,09 % yillik o'rtacha o'sish sur'ati (CAGR) bilan tavsiflanib, bozorning murakkab iqtisodiy sharoitlarda ham barqaror rivojlanish salohiyatiga ega ekanligini ko'rsatadi²⁰.

14 O'zbekiston iqtisodiy jurnallari: investitsiya va barqarorlik masalalari.

15 Muallif fikri.

16 Qurilish sohasi Rossiya iqtisodiyotida muhim makroindikator — Строительство в России (Wikipedia).

17 Institutsional investitsion to'sqinliklar — Институциональные барьеры инвестиционной деятельности России.

18 Qurilish bozorining hajmi va prognozi — Russia Construction Market Size & Forecast (Mordor Intelligence).

19 Qurilish bozorining hajmi va prognozi — Russia Construction Market Size & Forecast (Mordor Intelligence).

20 Qurilish bozorining hajmi va prognozi — Russia Construction Market Size & Forecast (Mordor Intelligence).

Rossiya qurilish bozorining makroiqtisodiy ahamiyatini yanada chuqurroq tahlil qilishda Rosstat ma'lumotlari muhim manba hisoblanadi. Statistik ko'rsatkichlar qurilish ishlari hajmi hamda asosiy kapitalga yo'naltirilgan investitsiyalar tarkibidagi o'zgarishlarni yillik dinamikada aks ettirib, tarmoq strukturasi vaqt o'tishi bilan qanday rivojlanayotganini ko'rsatadi.

Rossiya qurilish bozorining institutsional xususiyati uning ko'p qirrali va nisbatan rivojlangan raqobat muhiti bilan izohlanadi. Bozorda yirik integratsiyalashgan qurilish kompaniyalari yetakchi o'rin egallab, investitsion jarayonlar, loyiha va moliyaviy boshqaruv hamda ishlab chiqarishning to'liq siklini qamrab olgan vertikal integratsiyalangan tuzilmani samarali qo'llab kelmog'da. Shu bilan birga, kichik va o'rta pudratchilar uchun ham bozor imkoniyatlari mavjud bo'lib, ularning moslashuvchanligi va ixtisoslashuvi umumiy raqobat muhitini boyitadi.

Mehnat bozoridagi strukturaviy o'zgarishlar ham qurilish sektoriga ta'sir ko'rsatib, mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirishga qaratilgan yangi boshqaruv yondashuvlarini talab etmoqda. Bu holatlar strategik boshqaruvni takomillashtirish va resurslardan oqilona foydalanish orqali bozor barqarorligini mustahkamlash imkonini yaratadi.

Umuman olganda, Rossiya qurilish sohasi institutsional va iqtisodiy jihatdan murakkab, biroq yuqori strategik salohiyatga ega tarmoq hisoblanadi. Uning barqaror rivojlanishini ta'minlash davlat siyosati, normativ-huquqiy muhitni takomillashtirish, investitsiya mexanizmlarini rivojlantirish hamda raqobat muhitini izchil qo'llab-quvvatlash orqali amalga oshiriladi. Ushbu yondashuv qurilish korxonalarining iqtisodiy barqarorligi va uzoq muddatli raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi²¹.

TADQIQOT METODOLGIYASI

Mazkur bo'limda Rossiya qurilish korxonalarida yuzaga kelayotgan inqirozlarning asosiy sabablari aniqlanadi va ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqot jarayonida qiyosiy taqqoslash, tizimli tahlil, rasmiy statistik ma'lumotlarni o'rganish hamda ilmiy adabiyotlar tahlili metodlaridan foydalanildi. Ushbu metodlar yordamida inqirozlarning kelib chiqish sabablari tashqi va ichki omillar kesimida aniqlanib, ularning qurilish korxonalari faoliyatiga ko'rsatadigan ta'siri har tomonlama baholandi.

Olib borilgan qiyosiy tahlillar natijalari shuni ko'rsatadiki, Rossiya qurilish korxonalarida inqirozlarning eng muhim tashqi omillaridan biri makroiqtisodiy barqarorlik darajasi bilan bevosita bog'liqdir. Qurilish sohasi iqtisodiy sikllarga yuqori darajada bog'langan bo'lib, yalpi ichki mahsulot o'sish sur'atlarining sekinlashuvi, inflyatsiya darajasining oshishi va investitsiya faolligining kamayishi mazkur tarmoqqa sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Rossiya Markaziy banki hamda Rosstat ma'lumotlariga ko'ra, 2024–2025-yillarda inflyatsiyaning nisbatan yuqori darajada saqlanib qolishi va iqtisodiy o'sishning notekisligi qurilish loyihalarining moliyaviy barqarorligiga bosim o'tkazgan. Natijada, qurilish korxonalarida ishlab chiqarish xarajatlarining ortishi va foydalilik ko'rsatkichlarining optimallashtirishga ehtiyoj kuchaygan²².

Tizimli tahlil natijalari Rossiya qurilish korxonalarida inqiroz holatlarining yana bir muhim sababi investitsiya faolligining pasayishi va moliyalashtirish mexanizmlarining murakkablashuvi bilan bog'liqligini ko'rsatdi. Qurilish loyihalarining uzoq muddatli va kapital talabchanligi kredit bozoridagi shart-sharoitlarga yuqori darajada bog'liqdir. Foiz stavkalarining nisbatan yuqori darajada saqlanishi, banklar tomonidan risklarni baholash mezonlarining qat'iylashuvi qurilish korxonalarining moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini ma'lum darajada cheklagan. Rossiya Markaziy banki hisobotlariga ko'ra, 2025-yilda ipoteka va investitsion kreditlash shartlarining ehtiyotkorlik bilan tartibga solinishi qurilish bozorida yangi loyihalar sonining optimallashtirishga olib kelgan. Bu esa korxonalar pul oqimlarini rejalashtirishda yanada puxta moliyaviy boshqaruvni talab qilmoqda²³.

Tahlil va sintez usullari yordamida aniqlanishicha, qurilish materiallari narxlarining o'zgaruvchanligi hamda ta'minot zanjirlaridagi muvofiqlashtirish muammolari qurilish korxonalari faoliyatiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Xalqaro va milliy bozorlar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalarning murakkablashuvi, logistika xarajatlarining oshishi va ayrim asosiy materiallarning importga bog'liqligi qurilish tannarxini oshirish omillaridan biri bo'lib xizmat qilgan. Xalqaro iqtisodiy tahlil tashkilotlari hamda Rossiya statistik manbalari ma'lumotlariga ko'ra, 2024–2025-yillarda metall, sement va yog'och mahsulotlari narxlaridagi o'sish qurilish korxonalarini xarajatlarni boshqarish va samaradorlikni oshirish yo'llarini izlashga undagan. Qiyosiy tahlil ushbu narx tebranishlari qurilish sohasida risklarni boshqarish tizimining ahamiyatini yanada oshirishini ko'rsatadi²⁴.

Qiyosiy taqqoslash natijalari Rossiya qurilish korxonalarida institutsional va normativ-huquqiy muhit ham muhim rol o'ynashini tasdiqlaydi. Qurilish faoliyati litsenziyalash, davlat ekspertizasi, texnik reglamentlar va soliq siyosati bilan chambarchas bog'liq bo'lib, normativ-huquqiy talablarning muntazam takomillashib

21 Muallif fikri.

22 Bank of Russia — Monetary Policy Reports 2024–2025, Rosstat — Construction statistics.

23 Bank of Russia — Credit conditions survey.

24 World Bank — Commodity Markets Outlook: <https://www.worldbank.org/en/research/commodity-markets>.

borishi korxonalardan yuqori darajadagi moslashuvchanlikni talab etadi²⁵. Rossiya iqtisodiy tahlil markazlari hisobotlarida qayd etilishicha, institutsional jarayonlarning murakkabligi investitsion qarorlar qabul qilish muddatlarini uzaytirishi mumkin²⁶. Shu bilan birga, ushbu holat qurilish sohasida boshqaruv jarayonlarini raqamlashtirish va tartibga solishni soddalashtirish zaruratini yuzaga chiqaradi, ayniqsa kichik va o'rta qurilish korxonalari uchun bu muhim ahamiyat kasb etadi²⁷.

Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, qurilish korxonalaridagi inqiroz holatlarining muayyan qismi ichki boshqaruv tizimi va strategik rejalashtirish jarayonlari bilan bog'liqdir. Strategik rejalashtirishning yetarli darajada tizimlashtirilmaganligi, risklarni oldindan aniqlash va baholash mexanizmlarining cheklanganligi hamda operatsion boshqaruv samaradorligining oshirilishiga ehtiyoj mavjudligi korxonalar faoliyatini yanada mukammallashtirishni talab etadi. Xorijiy va Rossiya tadqiqotlarida ta'kidlanishicha, inqirozga qarshi boshqaruv mexanizmlarining yagona strategiyaga integratsiyalanishi korxonalarining tashqi iqtisodiy o'zgarishlarga moslashuvchanligini oshirish imkonini beradi. Ushbu xulosalar mazkur tadqiqotda qo'llangan tizimli yondashuv natijalari bilan ham tasdiqlandi²⁸.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur bo'limda Rossiya qurilish korxonalarida amalda qo'llanilayotgan inqirozga qarshi boshqaruv mexanizmlari statistik, institutsional va amaliy ma'lumotlar asosida tahlil qilinadi. Tadqiqot jarayonida qiyosiy tahlil, rasmiy statistika tahlili, tizimli yondashuv hamda umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Ushbu metodlar yordamida mavjud mexanizmlarning samaradorlik darajasi baholanib, ularni takomillashtirish istiqbollari aniqlandi.

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, Rossiya qurilish korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruvning asosiy yo'nalishlaridan biri moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan mexanizmlardir. Qurilish loyihalarining uzoq muddatli va yuqori kapital sig'imiga ega bo'lishi likvidlikni samarali boshqarish, qarz yukini muvozanatda ushlab turish hamda pul oqimlarini rejalashtirish masalalarini dolzarb ahamiyatga ega qiladi. Rossiya Markaziy banki ma'lumotlariga ko'ra, 2024–2025-yillarda qurilish sektorida kreditlash hajmi nisbatan barqaror saqlangan bo'lsa-da, foiz stavkalarining yuqori darajada qolishi moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligini yanada oshirish zaruratini yuzaga keltirgan²⁹. Shu munosabat bilan qurilish korxonalari xarajatlarni optimallashtirish, loyihalarni bosqichma-bosqich moliyalashtirish va pul oqimlarini qat'iy nazorat qilish kabi zamonaviy moliyaviy boshqaruv choralarini faol qo'llamoqda. Qiyosiy tahlil natijalari moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan ushbu mexanizmlar qisqa muddatli barqarorlikni mustahkamlashda samarali ekanligini, biroq ularni uzoq muddatli strategik rejalashtirish bilan uyg'unlashtirish zarurligini ko'rsatadi³⁰.

Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va institutsional mexanizmlar ham Rossiya qurilish sektorida inqirozga qarshi boshqaruvning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ushbu mexanizmlar ipoteka dasturlari, infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish, davlat buyurtmalarini kengaytirish va soliq imtiyozlari orqali amalga oshiriladi. Rosstat hamda Rossiya hukumatining rasmiy hisobotlariga muvofiq, davlat buyurtmalari qurilish sektorida ishlab chiqarish hajmlarini barqarorlashtirishda va bandlikni saqlashda muhim ahamiyat kasb etgan³¹. Ayniqsa, uy-joy qurilishi va ijtimoiy infratuzilma loyihalari iqtisodiy faollik pasaygan davrlarda qurilish korxonalarining barqaror faoliyat yuritishiga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, amaliy tahlillar davlat qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kelgusida kichik va o'rta qurilish korxonalarining imkoniyatlarini kengroq qamrab oladigan tarzda takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Risklarni boshqarish va loyiha portfelini optimallashtirish mexanizmlari ham inqirozga qarshi boshqaruv tizimining ajralmas elementi hisoblanadi. Qurilish loyihalari moliyaviy, texnologik va tashqi iqtisodiy omillar bilan bog'liq bo'lgan turli risklarga duch keladi. Ilmiy tadqiqotlar va amaliy kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, Rossiya qurilish korxonalarida risklarni boshqarish ko'pincha alohida loyihalar doirasida amalga oshiriladi. Biroq tizimli yondashuv asosida tashkil etilgan, korxona darajasida integratsiyalashgan risk boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish inqiroz holatlarining oldini olish va boshqaruv samaradorligini oshirish imkonini beradi. Tizimli tahlil natijalari risklarni boshqarish usullarini yagona strategik boshqaruv tizimiga integratsiyalash zarurligini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Umuman olganda, amalga oshirilgan tahlillar Rossiya qurilish korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruv mexanizmlari moliyaviy barqarorlikni ta'minlash, davlat qo'llab-quvvatlash choralaridan samarali foydalanish

25 Russian Economic Developments — Investment climate reports: <https://www.iep.ru>.

26 OECD — Regulatory policy in construction: <https://www.oecd.org>.

27 Journal of Construction Engineering and Management: <https://ascelibrary.org/journal/jcem>.

28 Muallif fikri.

29 Bank of Russia — Financial stability and credit to construction: <https://www.cbr.ru/eng/analytcs/>.

30 Muallif fikri.

31 Rosstat — Construction and state investment statistics: <https://rosstat.gov.ru/folder/14458>.

hamda risklarni boshqarish tizimini takomillashtirish orqali rivojlanib borayotganini ko'rsatadi³². Qiyosiy va tizimli yondashuvlar ushbu mexanizmlarning o'zaro bog'liqligini aniqlashga imkon berib, qurilish korxonalarida barqaror va uzoq muddatli rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan kompleks boshqaruv strategiyalarini ishlab chiqish zaruratini ilmiy asosda yoritib berdi (1-jadval).

1-jadval. Rossiya qurilish sektorida asosiy inqirozga qarshi mexanizmlar va ularning samaradorligi

Mexanizm turi	Qo'llanilish darajasi	Qisqa muddatli ta'sir	Uzoq muddatli ta'sir	Muammo
Moliyaviy barqarorlik choras	Yuqori	Ijobiy	Cheklangan	Foiz stavkalari yuqori
Davlat buyurtmalari	O'rta–yuqori	Ijobiy	Tanlab qo'llaniladi	Kichik korxonalar chetda qoladi
Risklarni boshqarish	O'rta	Cheklangan	Zaif	Tizimli yondashuv yo'q
Loyiha portfelini optimallashtirish	Past–o'rta	Ijobiy	Potensial yuqori	Amaliyotda kam

O'tkazilgan statistik va qiyosiy tahlillar natijalari shuni ko'rsatadiki³³, Rossiya qurilish korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruv amaliyotlari mavjud bo'lsa-da, ularning samaradorligini oshirish istiqbollari mavjud. Xususan, ko'plab boshqaruv choralarning qisqa muddatli vazifalarga yo'naltirilganligi, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining taqsimlanishida muvozanatni kuchaytirish zarurati, risklarni boshqarish tizimlarining korxona darajasida yanada integratsiyalashishini ta'minlash ehtiyoji hamda strategik rejalashtirish jarayonlarini tizimlashtirish masalalari dolzarbligicha qolmoqda. Statistik ma'lumotlar va qiyosiy tahlil natijalari ushbu mexanizmlarni kompleks va uzoq muddatli strategiyalar bilan uyg'unlashtirish qurilish korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim omil ekanligini asoslab beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqotda Rossiya qurilish korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruvning institutsional, iqtisodiy va boshqaruv jihatlari kompleks tarzda tahlil qilindi. O'tkazilgan qiyosiy, tizimli va statistik tahlillar qurilish sohasi o'zining loyiha asosidagi faoliyat modeli, uzoq investitsion sikllari hamda yuqori kapital sig'imi bilan ajralib turishini va shu sababli iqtisodiy beqarorlik sharoitida moslashuvchanlikni kuchaytirish zaruratiga ega tarmoqlardan biri ekanligini ko'rsatdi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Rossiya qurilish korxonalarida inqiroz holatlarining yuzaga kelishi bir vaqtning o'zida bir nechta omillarning o'zaro ta'siri bilan izohlanadi. Jumladan, makroiqtisodiy sharoitlar, inflyatsiya darajasi va kredit bozorida tartibga solish mexanizmlari moliyaviy boshqaruv tizimini yanada puxta tashkil etishni talab qilmoqda. Rosstat hamda Rossiya Markaziy banki ma'lumotlariga ko'ra, 2024–2025-yillarda qurilish sektorida kreditlash shartlarining ehtiyotkorlik bilan qat'iylashtirilishi va ishlab chiqarish xarajatlarining oshishi rentabellik ko'rsatkichlarini optimallashtirish zaruratini yuzaga keltirgan.

Shu bilan birga, qurilish materiallari narxlarining o'zgaruvchanligi va ta'minot zanjirlaridagi muvofiqlashtirish masalalari qurilish loyihalarining moliyaviy natijalarini rejalashtirishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Jahon banki hamda milliy statistik ma'lumotlar tahlili ushbu omillarni samarali boshqarish qurilish korxonalarida barqarorlikni mustahkamlash imkonini berishini tasdiqlaydi.

Institutsional tahlil natijalari davlat tomonidan ko'rsatilayotgan qo'llab-quvvatlash mexanizmlari qurilish sektorida barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, ushbu mexanizmlarni kelgusida kichik va o'rta qurilish korxonalarining faol ishtirokini kengaytiradigan tarzda diversifikatsiya qilish sohada raqobat muhitini mustahkamlash va umumiy barqarorlikni oshirish imkonini beradi³⁴.

Risklarni boshqarish va strategik rejalashtirish masalalariga oid tahlillar qurilish korxonalarida qisqa muddatli boshqaruv choralari uzoq muddatli rivojlanish strategiyalari bilan uyg'unlashtirish zarurligini ko'rsatdi. Ilmiy adabiyotlar va amaliy ma'lumotlar integratsiyalashgan va tizimli yondashuv tashqi iqtisodiy o'zgarishlarga moslashuvchanlikni oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi³⁵.

O'tkazilgan tahlil va olingan natijalardan kelib chiqib, Rossiya qurilish korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruvni takomillashtirish bo'yicha bir qator ilmiy-amaliy xulosalar ishlab chiqildi. Xususan, inqirozga qarshi

32 Journal of Construction Engineering and Management — Risk management in construction.

33 Muallif fikri.

34 Bank of Russia — Financial Stability Review, Credit Conditions: <https://www.cbr.ru/eng/analytics/>.

35 World Bank — Commodity Markets Outlook: <https://www.worldbank.org/en/research/commodity-markets>.

boshqaruvni faqat moliyaviy choralar majmui sifatida emas, balki strategik rejalashtirishning ajralmas qismi sifatida integratsiyalash maqsadga muvofiqdir. Rossiya va xorijiy tadqiqotlar ushbu yondashuvni samarali boshqaruv modeli sifatida e'tirof etadi. Risklarni boshqarish tizimini alohida loyihalar darajasida emas, balki korxona miqyosida yagona va integratsiyalashgan mexanizm sifatida joriy etish qurilish korxonalarining inqirozlarga chidamliligini sezilarli darajada oshiradi, bu holat Journal of Construction Engineering and Management tadqiqotlarida ham tasdiqlangan.

Shuningdek, davlat qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini diversifikatsiya qilish, ya'ni davlat buyurtmalari va subsidiyalarni nafaqat yirik kompaniyalarga, balki kichik va o'rta qurilish korxonalariga ham kengroq yo'naltirish bozor barqarorligini kuchaytiradi. OECD hamda Rossiya iqtisodiy tahlil markazlari ma'lumotlari bunday yondashuvning ijobiy samaralarini ko'rsatadi. Moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash maqsadida foiz stavkalari va kredit shartlarining qat'iylashuvi sharoitida uzoq muddatli moliyalashtirish instrumentlarini kengaytirish zarur bo'lib, bu borada Rossiya Markaziy banki tomonidan amalga oshirilayotgan prudensial siyosat choralari muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, qurilish korxonalarida moliyaviy va operatsion ko'rsatkichlarni doimiy tahlil va monitoring qilish tizimlarini rivojlantirish inqiroz alomatlarini erta aniqlash imkonini beradi; jahon amaliyotida bunday tizimlar inqirozga qarshi boshqaruvning samarali vositasi sifatida keng qo'llanilmoqda.

Umuman olganda, mazkur tadqiqot Rossiya qurilish korxonalarida inqirozga qarshi boshqaruv tizimi shakllanganini, biroq uni kompleks, integratsiyalashgan va uzoq muddatli strategik yondashuvlar asosida yanada rivojlantirish barqaror moliyaviy holatni mustahkamlash hamda uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash uchun muhim ahamiyat kasb etishini ilmiy jihatdan asoslab berdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Rosstat. Construction in the Russian Federation. Official statistical data. Elektron manba: <https://rosstat.gov.ru/folder/14458>
2. Bank of Russia. Financial Stability Review and Credit Conditions. Elektron manba: <https://www.cbr.ru/eng/analytics/>
3. Bank of Russia. Monetary Policy Reports (2024–2025). Elektron manba: https://www.cbr.ru/eng/analytics/monetary_policy/
4. World Bank. Commodity Markets Outlook (Construction materials and price volatility). Elektron manba: <https://www.worldbank.org/en/research/commodity-markets>
5. OECD. Regulatory Policy and Construction Sector Performance. Elektron manba: <https://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/>
6. Startsev V.A., Shkarupeta E.V. Strategic crisis management of the construction sector under sanctions pressure. 2025. Elektron manba: <https://www.researchgate.net/publication/398426436>
7. Altman E.I., Hotchkiss E. Corporate Financial Distress and Bankruptcy. Wiley, 2023. Elektron manba: <https://www.wiley.com/en-us/Corporate+Financial+Distress+and+Bankruptcy>
8. Blank I.A. Anti-crisis financial management of enterprises. Kyiv, 2023. Elektron manba: <https://libgen.is/book/index.php?md5=> (kutubxona orqali topiladi)
9. Loosemore M., Hughes W. Risk Management in Construction Projects. Routledge, 2024. Elektron manba: <https://www.routledge.com/Risk-Management-in-Construction>
10. Journal of Construction Engineering and Management. Crisis and risk management in construction firms. Elektron manba: <https://ascelibrary.org/journal/jcem>
11. Journal of Construction Economics and Management. Crisis management in construction sector (2024–2025). Elektron manba: <https://www.tandfonline.com/loi/uecm20>
12. Mordor Intelligence. Russia Construction Market Size & Forecast. Elektron manba: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/russia-construction-market>
13. Reuters. Russia construction sector risks and labor market issues (2024–2025). Elektron manba: <https://www.reuters.com/>
14. Russian Government. State support programs for construction sector. Elektron manba: <http://government.ru>
15. World Economic Forum. Global Risks Report 2024. Elektron manba: <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/>
16. ResearchGate. Crisis management in construction firms: empirical studies. Elektron manba: <https://www.researchgate.net>
17. Dadaboyev T., Kamolov F. Korxonada inqirozga qarshi boshqarish strategiyasi. 2025. Elektron manba: <https://innoist.uz/index.php/ist>
18. Umarova X.D. Korxonalarda inqirozga qarshi boshqaruvning tashkiliy jihatlar. 2024. Elektron manba: <https://inlibrary.uz>
19. E3S Conferences. Economic crisis effects on construction project outcomes. Elektron manba: <https://www.e3s-conferences.org>
20. Wikipedia (academic reference support). Construction industry and crisis management concepts. Elektron manbalar: https://ru.wikipedia.org/wiki/Антикризисное_управление <https://ru.wikipedia.org/wiki/Строительство>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>